

Ime predmeta 1	JOŽEFOV JAŠEK
Ime predmeta 2	JOSEPH' SHAFT
ID številka / EŠD	002.74.Idrija
Upravljavec	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	EŠD 3134
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Transport - jaški, Stavbna dediščina – industrijska

OPIS

Kratek opis	Jožefov jašek sestavljajo stavba izvozne postaje s stolpom, prizivnico in strojnico, nakladalna postaja in kovačija. V delu prizivnice je še – t. i. lamparna (polnilna postaja za rudarske jamske svetilke). V strojnici je električni izvoz stroj (vključno z izvažalno vrvjo) z varnostnimi napravami, pogonski stroj in komandni pult. V odvozišču strojnice je še izvozna posoda – kletka in signalizacijska naprava. Nakladalna postaja je večetažni objekt, ki leži pod obstoječim opornim zidom in se nahaja v neposredni bližini izvoznega jaška. V zgodnjem delu nakladalne postaje je skladišče - vsipni bunker za nakopano rudo. Bunker je razdeljen na štiri prekate (kapaciteta 300 ton), vsak od njih ima na zgornjem nivoju vsipale odprtine. Te so zaprte z kovinsko mrežo. Izvozni stolp predira objekt izvoznega jaška in zasnovan v obliki 23 m visoke jeklene konstrukcije. Pokriva ga simetrična dvokapnica na vrhu pa je
--------------------	--

rudniški simbol – prekrižani kladivi. Rudniški izvozni jašek, ki je povezoval jamo s površino, je od leta 2007 dalje zabetoniran.

Mere 2357 Idrija - mesto, št. parcele 2231/2 – površina 1.160 m² (od tega stavba št. 1060 – površina 550 m², višina 13 m); št. parcele 2235 – površina 406 m²; št. parcele 2236 – površina 931 m² (od tega stavba št. 1058 – površina 240 m², višina 16,3 m). Jašek je povezoval petnajst obzorij do globine 381,5 m (–33 m nadmorske višine).

Materiali Jeklo, kamen, opeka, beton.

Datacija 1786

Avtor / Proizvajalec Rudnik živega srebra Idrija

Slikovne priloge

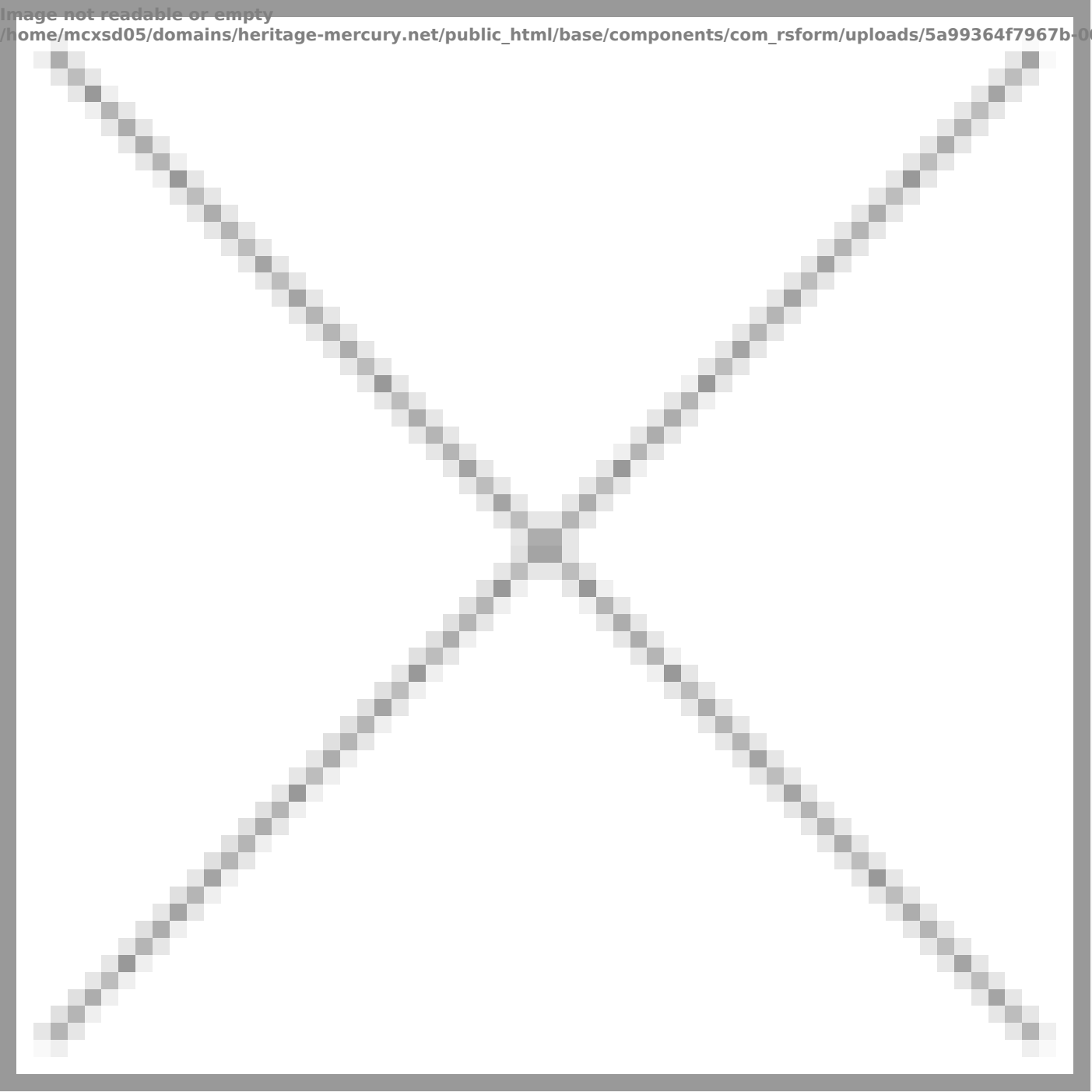

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5a99364f7d244-IMG_9206.jpg

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5a991e289688a-papež_zelenka

Prvotna raba

Jožefov jašek je bil glavni izvozni jašek, saj je kot edini povezoval vseh petnajst obzorij rudnika. Služil je za transport rudniškega materiala, rudarjev in izkopane rude. V strojnici jaška je bil nameščen izvozni stroj z varnostnimi napravami, pogonski stroj in krmilno-nadzorna postaja. Baterijski parni kotel Babcock – Wilcox (pogonski stroj) je po letu 1890 poganjal Compound izvozni parni stroj (Breitfeld, Daněk & Co, Praga, moč 75 KM). Po modernizaciji v letu 1953, pa sta v strojnici delovala pararelni in nasproti delujoči električni izvozni stroj Nordberg (Nordberg Manufacturing Company, ZDA, zmogljivost 350 ton/v 8 urah) in pogonski stroj General Electric (ZDA). Zaradi zamenjave obeh strojev je bilo potrebno posodobiti tudi mehanski del izvozne naprave, vključno z izvoznim stolpom (nova dvigala, preureditev signalne naprave) in vrvenicami (Gulleaume, Dunaj, dolžine 520 m). Leta 1957 so zgradili nova skladišča za nakopano rudo z nakladalno postajo, ki je služila za nakladanje rude. Za prevoz rude od Jožefovega jaška do topilnice so leta 1957 postavili tovorno žičnico (pred tem so uporabljali lokomotive). Kompleks jaška je zajemal še upravno zgradbo, kovačijo, garderobe in kopalnice, kotlovnico, transformatorsko postajo, tri skladišča, nadstrešek za shranjevanje razsutega materiala in vratarnico.

Sedanja raba

Danes je rudniški jašek po poteku zapiralnih del zasut in neprehoden. Pogonske naprave, izvozni stroj in objekt kovačije niso več v uporabi. Nakladalna postaja tovarne žičnice ni v uporabi že od prenehanja odkopavanja rude leta 1993. V nakladalni postaji žičnice, so na ogled štiri lokomotive in pet vagonov za transport živosrebreve rude od rudnika do klasirnice in naprej v topilnico. Zaradi njegove povezave z razvojem črpalk na vodni, parni in električni pogon ter transportom rude je edinstvena priča o razvoju tehnologije in rudarjenja skozi čas.

Prvotna lokacija

2357 Idrija - mesto, št. parcele 2231/1 (vključno z stavbami)

št. 1052, 1061, 1062, 1063, 1066, 1069, 1070), 2231/2, 2233 (vključno z stavbo št. 1065), 2234 (vključno z stavbo št. 1071), 2235, 2236 (vključno z stavbo št. 1058), 2238, 2239, 2240 (del), 2241.

Sedanja lokacija 2357 Idrija - mesto, št. parcele 2231/2 (vključno s stavbo št. 1060), 2235, 2236 (vključno s stavbo št. 1058).

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih posegov Izdelan je bil konservatorski načrt. Leta 2012 je od države celotno zavarovano območje kupila Občina Idrija. Večjih spomeniško-varstvenih posegov ali drugih posegov za ohranitev dediščino tega območja še ni bilo izvedenih.

Sedanje stanje dobro

Potrebni ukrepi Nujna je izvedba interventnih ukrepe za ohranitev dediščine in odločitev o načinu rabe oz. prezentacije območja. V nadaljevanju pa izvajanje rednih vzdrževalnih del v skladu s smernicami ZVKDS, vključno z izvajanjem nadzora stanja ter ohranjanjem, varovanjem in prezentacijo dediščine.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije

- Register nepremične kulturne dediščine Republike Slovenije;
- Odlok o razglasitvi tehniške dediščine v Idriji in njeni okolici za kulturne spomenike državnega pomena. Uradni list RS, št. 66/01, 55/02, 16/08;
- Konservatorski načrt, Idrija - Jožefov jašek: EŠD – 3134. DEDO Conservation architecture (Nataša Jurgec Gurnick, Nastja Nylander, Zoran Trop), 2013/2014.

Izpolnjevalec	Mestni muzej Idrija
Izpolnjeval je	Miha Kosmač
Datum objave	2. 3. 2018
Datum urejanja	Never
